

Nem lehet a szótlanságot kikövetelő meghatódás nélkül tekintetünket végigfuttatni a mohos köveken. Ahogy a szentély leomlott félkörívének egymásra hullott kövein az oltár helyén vetem papírra a szentély diadalívét és a hajó déli és nyugati rommaradványait, önkéntelenül szemem elé kerülnek a fehér kámzsás pálosok, kik a kint zúgó szélviharral együtt mondják a zsolozsmájukat. A zsolozsmát a vihar hatalmas orgonája kíséri. Vagy a fadöntő barát küzdelmét, ki a téli meleget varázsolja majd a refektóriumba. A Látókö alatt hosszú botjára fehér barát támaszkodik s csak testi szeme van a legelésző nyájon. A lelke az erdők fölött jár sasnemjárta magasságban.

Minden szép, fölséges nyáron, a meleg napsütés mosolyával, a virágok színes szőnyegével, komor zöld fákkal, ősszel a tarka erdő halni készülésével, a tél roppant viharraival, vagy csendes fehér hótakarójával, a tavasz pedig a feltámadt élet hangos rivalgásával.

Az emberi gonoszság, meg nem értés, áskálódás nem hat fel ide. Csendes ima száll értük, a magyar bűnökért az Úrhoz. És az ima állandó. A korai hajnalban, vagy késő éjszakában száll, száll fölfelé — innen a falak közül.

Ezekkel a gondolatokkal lépegetek a mohaszőnyegen: a szentélyben, a templom hajójában, a kicsi sekrestyében és a ma is elég hosszú folyosón. Csendes minden, fű, kövek közé erőszakoskodó bokrok, moha és virág. Az egykori lakók elmentek már, szép lelkük az örökkévalóságban folytatja Isten dicsőítését, melyet itt e kövek között munkával, elmélkedéssel és imával kezdtek meg!

Balás Ferenc hadnagy

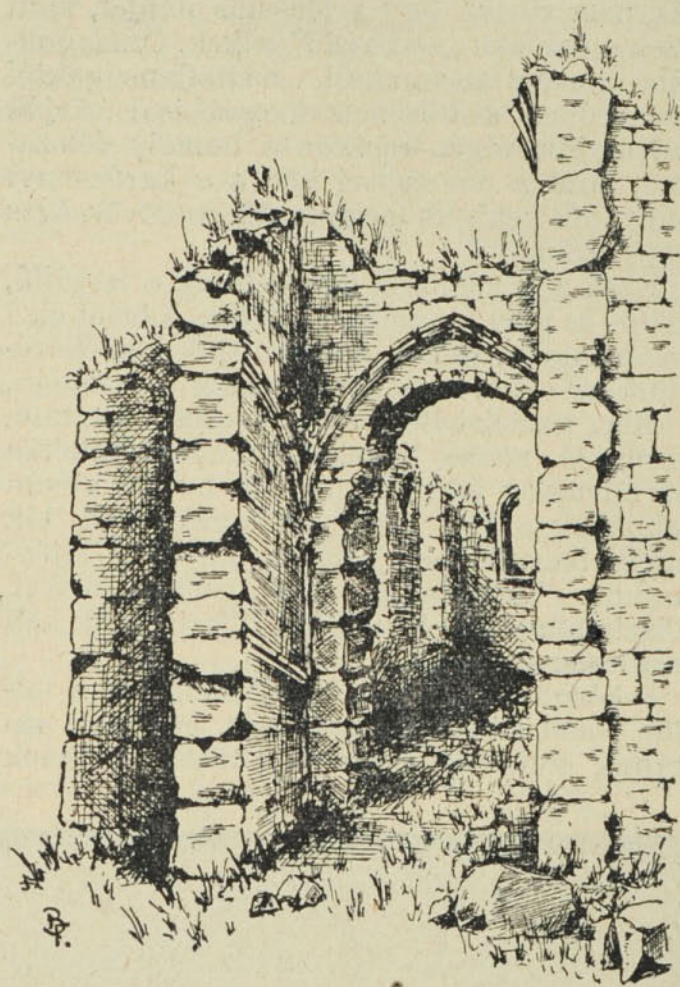
A Lillafüredtől két óra járásnyira levő zárda falaira a következő szövegű táblát állították:

„Ezt a Szentlélekről nevezett zárdát már 1240-ben kelt okmány említi, tehát a tatárjárás előtt építették.

A kolostor részére 1313 körül az Akosnemzetségbeli István nádor alapítványt tett, később a pálosok vették át. A XV. század végén csúcsíves ízlésben újjá épült. Környékén Nagy Lajos király szívesen pihent. A mohácsi csatát követő pártharcok idején pusztulásnak indult.

Ezt a táblát a természet csendjét kedvelő szerzetesek emlékére a M. T. E. miskolci

Bükkosztálya, alapításának XL. évfordulójára állította a Magyar Turista Egyesület. 1934.“

Balás Ferenc tusrajza

Novemberi gondolatok

Milyen csodálatos is, hogy most, mikor a leszálló ködös és fázó novemberi estében a szenvedő lelkeknek gyújtjuk meg az Emlékezés mécesét: Advent első vasárnapját üli az Egyház. (XI. 29.)

Azért csodálatos, mert látszólag e véletlen és csaknem zavaró találkozásból mély-séges harmónia csendül felénk. Hiszen a Tisztulás lelkei is Adventben állnak: ők is várják az Úr jövetelét, „adventum Domini“. S mily lángolón, mily tisztán, mily lelkesen várják. Telve vágygal és megnyugvással. Vágyuktól lángol a Purgatórium és megnyugvásukról énekli az Egyház: Requiescant in pace! Várják azt a napot, mikor majd minden lélek-salaktól megtisztulva boldogan ölelhetik át az Istent. Amikor méltók lesznek ölelésére. Mert most legmélyebb szomorúságuk, hogy nem méltók Reá. Micsoda rettenetes kontraszt is: az Isten mérhetetlen

tisztasága s a lélek gyarlóságos, ütött-kopott, szárnalmas és sötét nyomora! S a lélek könnyeivel mossa mocskait s égő buzgalmának lángja emésztí el nyomorúságát. Ó a próféták nem várták úgy a Messiás napját, mint ezek a valóban „szenedő“ lelkek. Önmaguktól, tisztátalanságuktól, méltatlanságuktól szenednek s türelmes megadással várják Adventjük végét, amikor a homály fölszakad, mint a novemberi köd s a karácsonyi angyalok nekik is meghozzák az üdvösséges nagy örömhírt.

Ezek a gondolatok kavarnak a leszálló, ködös és fázó novemberi estében, Advent első vasárnapján, mikor meggyújtjuk Emlékezésünk mécsesét a szenedő lelkek tiszteletére.

Mert tisztelet illeti őket: ezeket a tisztuló, szenedő, nemes lelkeket, kiknek homlokán az üdvösség jele ragyog, kik lassan kibontakoznak a föld szennyes homályából, kik egyre hasonlóbak lesznek a fényes Istenarchoz. Tisztelnünk kell szenedéseiket. Tisztelnünk kell bánatukat. Tisztelnünk kell megnyugvásukat.

S kérnünk kell imáikat. Ha már itt a földön sokat tehetünk egymásért, bár telve vagyunk botlással, mennyyel többet tehetnek

ők értünk, kik egyre szentebbek s méltóbbak lesznek az Úr örömére. S ha oda valóban bejutnak, a mi könnyörgésünk révén, már a hála is kötelezi őket, hogy könnyörögjenek értünk. Bizalommal fordulhatunk hát hozzájuk s nekik ajánlhatjuk ügyeinket-bajainkat.

De nekünk sem szabad megfeledkeznünk róluk. Ez a november különösen buzdíthat minket arra, hogy amikor az Egyház Halottak Napján szentmiséjének és zsoltosmájának legmegrendítőbb zsoltárait és verseit zengi, a De profundis és a Requiem komoly hangulatában szenteljük meg s ajánljuk föl napjainkat: értük! A legkisebb jócselekedet, imádság, alamizsna, önmegtagadás, keresztvállalás, önfegyelmzés: csökkentheti szenedéseiket odaát. Fohászaink, mint fehér hó-pelyhek kavarnak lángjaik fölött. És a miséző pap kelyhében megcsorduló isteni Vér kioltja tüzüket. Erről nem szabad megfeledkeznünk, hiszen erre kötelez a szeretet is.

Szeretnünk kell ezeket a szenedő lelkeket, kikben a szenedő Krisztust látjuk. Hisz a szenedő Egyház is Krisztus misztikus Testéhez tartozik és mi szeretjük, úgy-e,

Krisztust? De minden szenedésen túl: boldogok ezek a lelkek, mert most már eltéphetlenül Krisztushoz tartoznak. Egyre mélyebb szeretettel szerethetik Őt: az örök Szeretetet, Kit többé soha nem fognak megbántani. Míg mi — jaj — kihűlhetünk szeretetünkben és elszakadhatunk Tőle. Szenedéseink, sajnos, nemcsak közelebb nem visznek az ő Szívéhez, hanem még jobban eltávolíthatnak Tőle! Keresztjeinket nem a tisztulni akaró lelkek alázatával fogadjuk, hanem zúgólódva, dacosan, fogcsikorgatva. De minél kevesebbet akarunk itt szenedni, annál több marad odaát. Minél könnyebben akarunk most boldogulni, an-

Jeanne Hebbelynck : Halottak napja

nál nehezebb lesz ott a sorsunk. Minél kevésbé igyekszünk kiirtani a gazt most lelkünk kertjéből, annál több elégetni való marad odaátra. Minél gyatrábban lángolunk itt az Isten szeretetétől, annál hevesebben fog égetni a Bűnhődés tüze...

Ó, nagy-nagy, szent és komoly gondolatokkal van telve ez a november. S amikor a szenvedő lelkekkel igyekszünk jót tenni, ez a mi lelkünknek is a javára válik.

P. A.

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK

Pusztai Sándor: Rapszodiák könyve. (Kapisztrán Sajtószövetkezet kiadása.) — Jelentős stáció ez a kötet a költő fölfelé ívelő pályafutásában. Igaz, költészete kezdettől fogva át volt itatva misztikus életérzéssel, valamiféle extatikus mámorral, mely csodás, csillogó, szinte ősi és mégis új szépségben és értelemben mutatta neki a világot. Am ebben a kötetében s ennek első felében („misztikus rapszodiák“) kifejezetten a katolikus misztika üveghangjait üti meg a költő s olyan páratlanul finom és bensőséges sorokat alkot, amelyeket magyar nyelven Sík Sándor „Belülvalók mécese“ óta alig olvastunk. Ime találomra néhány:

2. Engedd, hogy lehajtsam
fejem a kezedbe,
kedveskedve és félelemtelen,
fölemelhetsz, óh, vagy messze dobhatsz,
mindent, mindent csinálhatsz velem.
7. Te csillagoknál százszorta nagyobb vagy
melletted én semmi vagyok,
benned kel fel harsogva a hajnal
s benned merülnek el az alkonyok;
én nem bánom, ha arcod nem is látom,
csak tartson végig jónak a kegyelem
s egyszer majd,
mint fáradt kicsi gyermek,
megbúvok holdas égi kebleden.
20. Nem mondod, mikor, csak elindulsz
felém egy magányos éjtszakán
s áttör lelkemen szűzi fényed,
mint ótemplomok ólomablakán;
lelkem orgonás zárai megnyílnak,
elátkozott sípjuk dalolva cseng,
misét mondok karmazsin pirosban
s hétrét görnyedve ministrál
a csend.

A kötet második felében „magyar rapszodiákat“ ír a költő, ragyogó fényekkel és színekkel villantva elénk a magyar falu legszebb képeit és hangulatait, melyeket Móricz Zsigmond úgy megdicsért a „Kelet Népe“-ben. Az izléses kö-

tetet Molnár C. Pálnak egyik nemes illusztrációja díszíti.

P. Gyéressy Ágoston O. S. P.

P. dr. László Akos O. F. M.: A Ferences Iskola természetbölcseleti problémái. (Gyöngyös, 1942.) — A „Gyöngyösi Ferences Könyvek“ sorozatának első száma ez az értékes tanulmány. Valami igézetes erővel tudja e legelvontabb, legvértelenebb bölcseleti igazságokat titokzatos belső világosságtól és élettől sugárzókká tenni a gyöngyösi ferences főiskola szerény, de mélytudású professzora. Szinte nem lehet letenni a könyvet, olyan élvezetes; nemcsak amikor a modern természettudományok megdöbbentő fölfedezéseit vázolja elénk az atomok csodálatos világáról..., hanem akkor is, amikor a keresztény természetbölcselet tételeit ismerteti az anyagról, a formáról, a létről, a térről és időről, a mozgásról stb. Könyve céljának megfelelően természetesen főképp a Ferences Iskola világképével s kozmológiai problémáival foglalkozik, mely Duns Scotus „szubtilis“ spekulációjában a csúcsot érte el s Bacon Roger természettudományos törekvéseiben korát messze megelőzte. Különös szeretettel ír e két kimagasló ferences tudósról a szerző, kik közül az elsőt boldognak tiszteli a Rend, a másikat pedig csaknem vértanuvá avatták értelmetlen és irigy kortársai... Szeretnénk, ha a finomtollú professzor több munkával gazdagítaná túlgazdagnak nem mondható bölcseleti irodalmunkat; ha pl. a készülő Duns Scotus műveinek kritikai kiadását s páratlan lángelméjét ismertetné meg közelebről a magyar közönséggel!

Fráter Jácint

Meszlényi Antal: Magyar sorsunk örei Moháctól Trianonig. (Budapest, Szent István-Társulat.) — A kitünő katolikus történész ebben a legújabb művében valóságos Pantheont állított nagyjainknak, kikre nemcsak Hazánk, de Egyházunk is büszke lehet. Tömör, ám semmi lényegeset el nem hagyó történelmi képsorozatban vezeti el előttünk Tomori Pál; Fráter György, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós, Koháry István, II. Rákóczi Ferenc stb. halhatatlan alakjait. A kevésbé ismert, de nem kisebb jelentőségű hősekről is megemlékezik a szerző, mint Szvetenay Miklós, Török Márton, Cseppelényi György pálos vértanukról... g—y

Szent Bonaventura: A lélek útjai Istenhez. (Gyöngyös, 1942. II. kiadás.) — Szerencsés és életrevaló gondolat volt „A lelki élet ferences mestereinek“ sorozatát elindítani. Rövid idő alatt íme, már a második kiadást érte meg egyik-másik könyvük. Ezt a szép sikert meg is érdemlik klasszikus tartalmuknál fogva, melynek méltó köntöse az előkelő nyomdai kiállítás.

—r—

Jézus evangéliuma és a szentatyák. — Szemelvények Aquinói Szent Tamás Catena aurea c. művéből. (Szalézi Művek, I. kötet.) — A vasárnapi és ünnepnap evangéliumok magyarázatait állítja össze ez az értékes könyv a latin és görög szentatyák írásaiból. A fordító Dezső Ist-